

Bidbook Boomkwekerijmuseum

Blik op de toekomst, geworteld in het verleden

Dit is wat we willen! 3

Partners in het groen 16

Icoon aan de Gouwe 4

Van droom naar icoon 19

Toekomst ontmoet verleden 7

Renoveren en verduurzamen 20

Leren en recreëren 8

Kwekersloods geeft museum de ruimte 22

Meer dan een museum 10

Nieuwe doelgroepen actuele thema's 24

Sloten, schouwen, dialect, volkslied 12

Gezocht: maatschappelijke investeerders 28

Duurzaam en innovatief 15

85 vrijwilligers 'ademen' Boskoop 30

Dit is wat we willen!

Archeon, Avifauna, Boskoop

Dit is het Bidbook Boomkwekerijmuseum. Dit bidbook is de basis voor de krachtige impuls die wij de komende jaren aan het Boomkwekerijmuseum geven.

De gemeente Alphen aan den Rijn stelt in de visienota 'Dorpsplan Boskoop' dat het een dorp in transitie is. Dat onderschrijven wij. Een aantal locaties in ons dorp is toe aan een nieuwe bestemming. **Toerisme en recreatie lijken daarbij een logische ontwikkeling.**

Honderden kilometers sloot, windakkers en vele bruggetjes hebben Boskoop niet voor niets de bijnaam 'Klein Giethoorn' opgeleverd. Ook van belang is de 'groene golf' die ons land **duurzaam en klimaatadaptatief** moet maken.

Het themapark Tuinen van Boskoop en het Boomkwekerijmuseum zijn logische partners om deze toekomst te ontsluiten. Het museum heeft een schat aan kennis en ervaring op het gebied van de teelt en handel in sierplanten. In 2024 bestaat het museum vijftig jaar. De visie in dit bidbook zorgt ervoor dat het museum klaar is voor de volgende vijftig jaar. Met een blik op het verleden, maar ook leren en recreëren, de duurzame tuin van de toekomst, interactief. **Het verleden omarmt de toekomst.**

Om invulling te geven aan de toekomstvisie van het museum is een eenmalige investering van 1.7 miljoen euro nodig. Wij zijn op zoek naar partners die, samen met ons, deze ontwikkeling willen waarmaken. Partners die zich financieel verbinden aan de toekomst van het museum. Partners die hiermee **het (immaterieel) erfgoed van ons dorp willen veiligstellen** voor komende generaties.

In dit bidbook onderbouwen wij onze plannen. Die kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de verdere groei van Boskoop tot **het derde icoon van Alphen aan den Rijn**. Avifauna, Archeon, Boskoop. Mooi rijtje, toch?

Het bestuur van het Boomkwekerijmuseum

Icoon aan de Gouwe

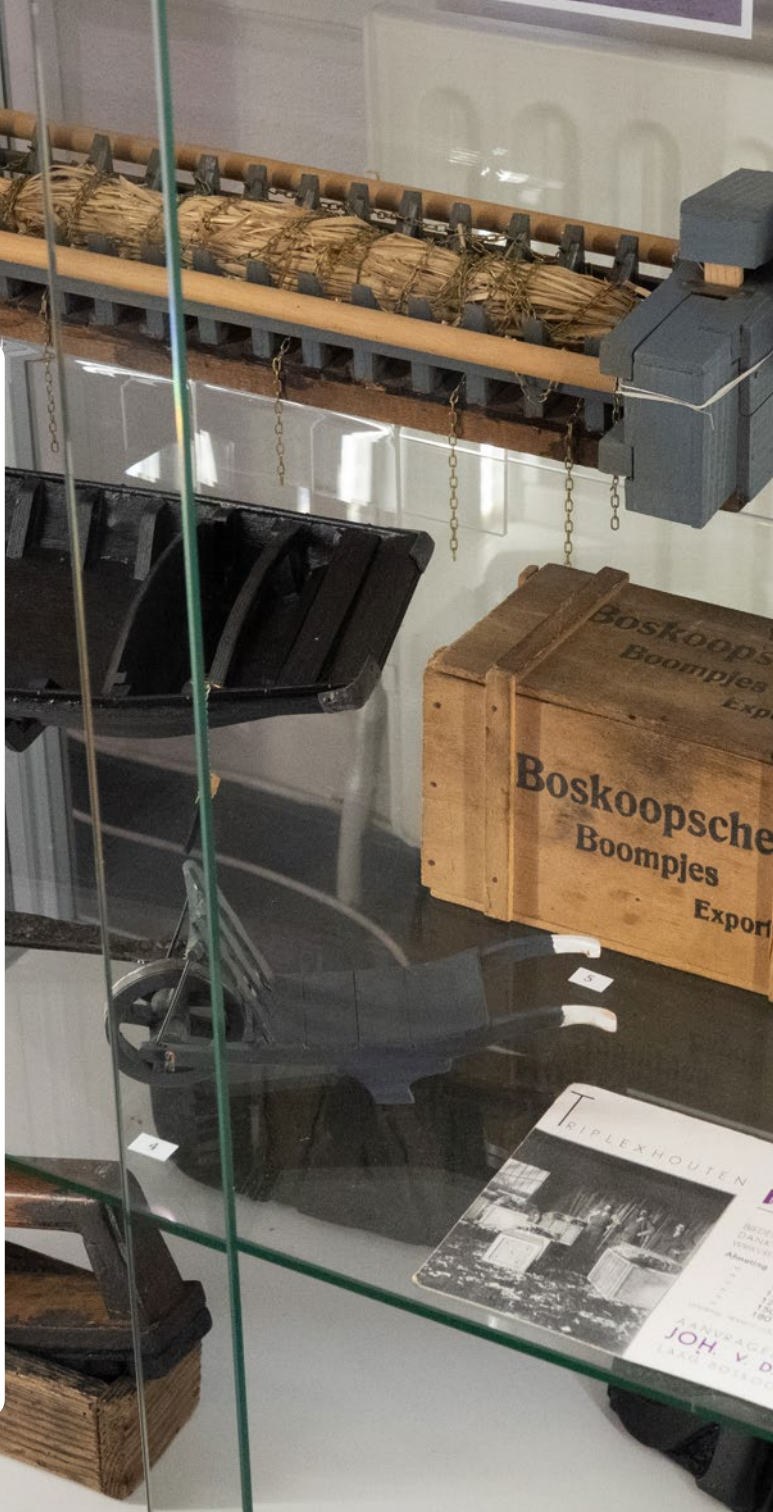
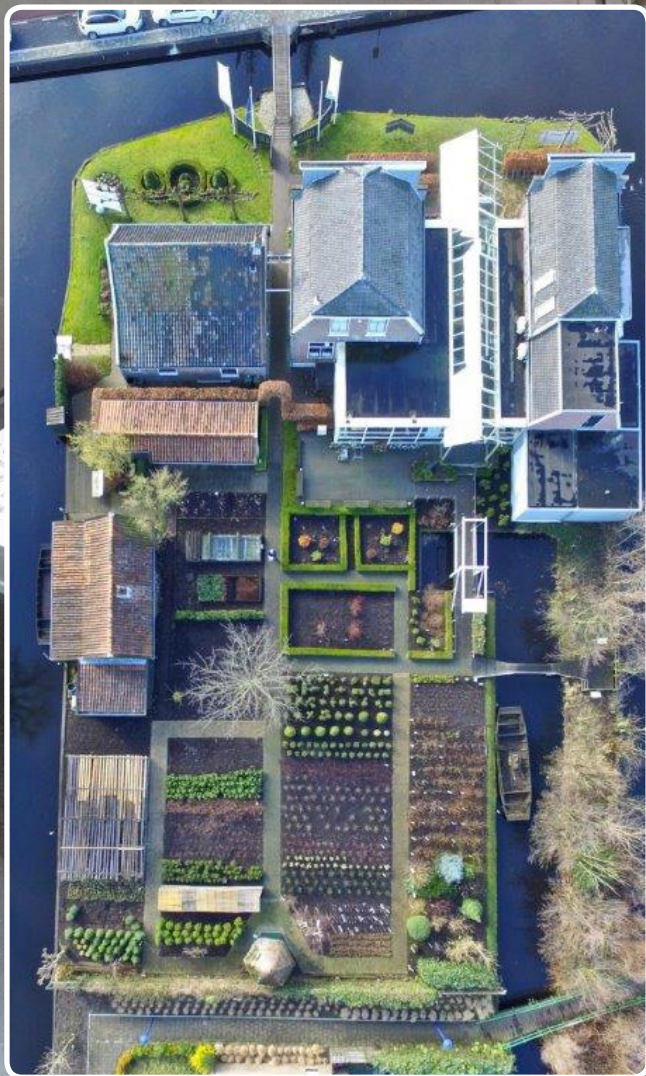
Tuincentrum van de wereld

Boskoop is een bijzonder dorp. Al **meer dan 800 jaar** gelegen in het groene hart van Holland. Doorsneden door de rivier de Gouwe. Internationaal bekend om z'n boomkwekerijen met een gezamenlijke oppervlakte van ongeveer 1.100 hectare. Met vele honderden kilometers aan waterwegen en slootjes.

Ze hebben Boskoop de bijnaam 'Klein Giethoorn' opgeleverd. Het **tuincentrum van de wereld** ontstond eeuwen geleden op de vruchtbare veengrond. Boskoop is onderdeel van de fusiegemeente Alphen aan den Rijn. Het unieke landschap met kwekerijen en watergangen maakt Boskoop tot een van de iconen van het ambitieuze Alphen. Met het Boomkwekerijmuseum als aanjager. Een plek waar verleden en toekomst worden samengebracht.

Toekomst ontmoet verleden

Museum logische partner Tuinen van Boskoop

Het verleden en de toekomst van Boskoop ontmoeten elkaar in een van de oudste sierteeltgebieden van het dorp. Centraal in het oostelijk gedeelte liggen de Tuinen van Boskoop. Begrensd door onder meer het Reijerskoop en de Biezen, straten met een rijke historie.

Het gebied wordt doorsneden door karakteristieke sloten. Een aantal voormalige kwekerijen wordt afgeschermd door houtakkers, eeuwen geleden aangelegd om het gewas te beschermen tegen de wind.

Het is een gebied met grote mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Het **cultuur-historisch unieke landschap** wordt daarbij creatief en vernieuwend gebruikt voor een **eigentijdse invulling**.

De vakkennis en het innovatief vermogen van de boomkwekers en -handelaren zijn daarbij bepalend. De sortimentstuin wordt **de etalage van de sierteelt**, waar nieuwe rassen en soorten zijn te zien.

Het Boomkwekerijmuseum en het themapark Tuinen van Boskoop zijn logische partners. Een museum dat kan bogen op de wijsheid van eeuwen en de innovatieve en ondernemingskracht van generaties.

Leren en recreëren

Cursus snoeien of vaartocht

Op een half uur rijden van alle grote steden ligt Boskoop, het tuincentrum van de wereld. Met het Boomkwekerijmuseum en het themapark Tuinen van Boskoop heeft het dorp een **plek voor jong en oud**, voor alleengaanden en gezinnen. **Voor toeristen en dagjesmensen.**

Met mogelijkheden om te leren en te recreëren. Een beleving waar je de groene toekomst kan ruiken, proeven en ervaren. Een tochtje met een fluisterboot of proeven van de lekkerste honing. Een cursus snoeien voor liefhebbers van bomen en planten. Een vaartocht door het labrynt van Boskoopse sloten.

Het is ook een plek voor **schoolreisjes, bedrijfsuitjes, familiefeestjes en vergaderingen** met een educatieve of juist actieve afsluiting. Overleggen of teambuilding in het groen. En het museum is een unieke trouwlocatie.

Met informatie en workshops over het onderhoud van de tuin en de tuin van de toekomst, een rol die het museum op het lijf geschreven is. Met uiteraard uitgelezen catering, op maat en op afspraak.

Een plek waar de toekomst is geworteld in het rijke verleden van een bijzonder dorp.

Meer dan een museum

Duik in het verleden, spit in de toekomst

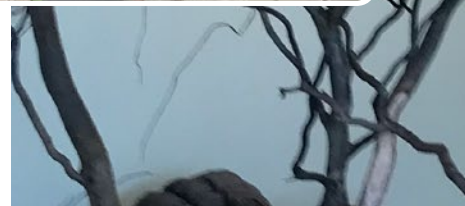
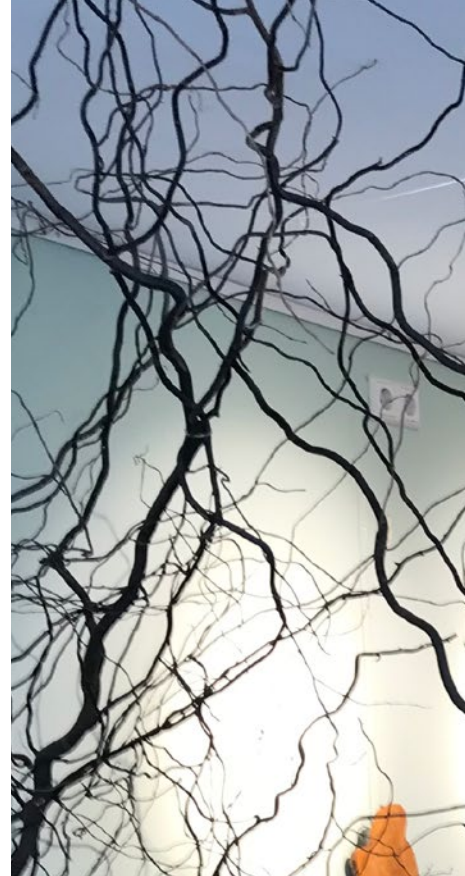
Het Boomkwekerijmuseum? Dat is groene vingers kweken, duizend domme vragen stellen (want die bestaan niet) en 'kijken doe je met je handen'. Want je mag (bijna) alles gewoon beetpakken.

Het Boomkwekerijmuseum is veel meer dan een museum. Het is doen en beleven, **mensen vertrouwd maken met 'groen'**. Met speciale 'groene schoolreizen', digitale lespakketten en prijsvragen, **tijdelijke exposities voor en door kinderen** en groene games.

Of leren hoe bomen groeien en hoe je bomen moet snoeien. Want snoeien is groeien, zo vertelt de oud-boomkweker die de rondleiding verzorgt. Aan z'n handen zijn de jaren in de grond af te lezen. Aan z'n verhalen en anekdotes ook.

Boeiend vertelt hij over het leven vroeger in het boomkwekersdorp. Over de hooschop, de kantfrees en de entwaspan. Over de bedstee waarin hij als kind sliep. Tuinen van Boskoop is belangrijk voor de toekomst van het museum, want het brengt een grote toegevoegde waarde.

Museumbezoek wordt gecombineerd met een heerlijk tochtje in een fluisterboot en kijken hoe een bijenvolk leeft.

Sloten, schouwen, dialect, volkslied

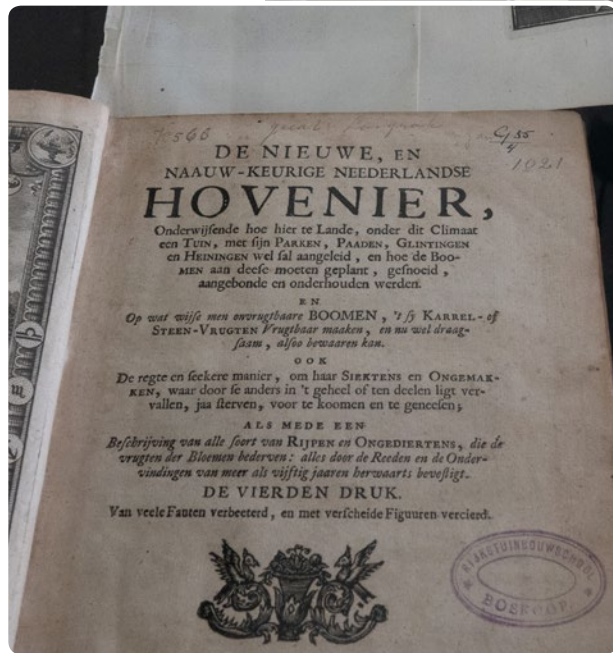
Levend erfgoed

Het dorp Boskoop is **oer-Hollands levend erfgoed**. Om te beginnen de manier waarop de Boskoper eeuwenlang in zijn onderhoud voorzag: de boomkwekerij. Hard werken, met de handen in de grond, afhankelijk van de nukken van de natuur. **Levend erfgoed dat al bijna 50 jaar wordt bewaakt** in het Boomkwekerijmuseum.

De geschiedenis van Boskoop valt van het landschap af te lezen. Het veen mocht van de abdij van Rijnsburg (eigenaar van Boskoop) niet worden afgegraven. De veenlaag was vruchtbare grond voor de teelt van fruitbomen. De tussenliggende sloten zijn gegraven om het water kwijt te kunnen.

De in eeuwen opgebouwde kennis van het kweken van bomen en planten is belangrijk onderdeel van het erfgoed. Net als de vele loodsen en houten schuurtjes, de bruggetjes en de vaartuigen, schouwen en bokken genaamd.

Tot de gemeenschappelijke nalatenschap behoren ook het dialect van de autochtone Boskoper, het eigen volkslied en de soms onnavolgbare vaktaal van de boomkweker. Dat laatste is vastgelegd in het Boskoops Boomkwekers Woordenboek, één van de vele boeken in de **welgevulde bibliotheek** van het Boomkwekerijmuseum.

**GROEN
OP JE DAK!**

**WAAROM EEN
GROEN DAK?**

Het ziet er mooi uit,
het helpt bijen, vlinders en vogels
en het voorkomt waterschade.

**BESPAAR OP
ONDERHOUDSKOSTEN**

Duurzaam en innovatief

Naar de tuin van de toekomst

Minder stenen en meer groen in de tuin zijn in toenemende mate belangrijk. Voor het waterbeheer, de biodiversiteit en de volksgezondheid.

Boskoop levert als tuincentrum van de wereld een **bijdrage aan de 'groene golf'**, de beweging richting duurzaamheid en klimaatadaptatie. Tegels vervangen door groen, geveltuintjes, groene daken, vernieuwende manieren om water op te vangen en te (her)gebruiken, de biologische bestrijding van plaagdiertjes en bemesten op organische wijze. **De tuin van de toekomst ligt al in Boskoop.**

In het Boomkwekerijmuseum en het themapark Tuinen van Boskoop kunnen mensen **ideeën opdoen en contact leggen met de experts**. Maar je kan er ook leren hoe je je tuin het beste kan onderhouden. Hoe de bomen en de (onder)grond te behoeden voor uitdroging en opwarming? Wanneer en hoe te snoeien? En hoe je het beste kunt bemesten. Hoe blijft een tuin alle seizoenen aantrekkelijk? En dat alles onder het motto: groen moet je doen.

EEN GROENE
REVOLUTIE.

Partners in het groen

Samen aan de slag in dorp in verandering

Boskoop is een dorp in verandering. Het is **één van de zeven officiële Greenports** van ons land die te maken heeft met verduurzaming, internationalisering en schaalvergroting. Maar ook met een aantal locaties in het kwekersgebied dat uitgelezen **kansen biedt voor toerisme en recreatie**. Belangrijk bij al deze ontwikkelingen zijn vernieuwend **ondernemerschap, lef en 'samen optrekken'**.

Tuinen van Boskoop geeft deze ontwikkeling een gezicht. Bij elkaar gebracht door de Stichting Maatschappelijk Vastgoed Greenport Boskoop vindt een groot aantal organisaties een plek in dit gebied.

Het Boomkwekerijmuseum, al bijna 50 jaar gevestigd in het gebied, heeft zich hierbij aangesloten. Samenwerking is ook voor het museum het adagium. Binnen Tuinen van Boskoop, maar ook met partners als Archeon en Avifauna, Tuinpad Rijneveld, Proeftuin van Holland, Historische Vereniging Boskoop, Stichting Groene Hart, Stichting Schouwenerf en Platform Recreatie en Toerisme (PReT).

Deze samenwerking biedt mogelijkheden als het gaat om **themadagtochten, combi-arrangementen met kwekers, fiets- en vaarroutes en wandelingen**.

Deze samenwerking gaat zorgen voor **meer bestedingen en overnachtingen** in de regio, een grotere afzet voor streekproducten en een grotere naamsbekendheid van Boskoop als één van de iconen van Alphen aan den Rijn en het Groene Hart.

In Tuinen van Boskoop werken samen
Sortimentstuin Harry van der Laar,
Stichting Rondvaarten en Promotie Boskoop,
VVV Boskoop, Koninklijke Vereniging van Boskoopse Culturen,
Imkersvereniging Groene Hart, Boskoop Creatief
en enkele plaatselijke ondernemers.

Van droom naar icoon

Bouwen op een eeuwenoud fundament

De toekomst is al begonnen aan het Reijerskoop. Met een Boomkwekerijmuseum **dat in 2024 vijftig jaar bestaat**. Op een stukje Boskoop waar al eeuwenlang bomen gekweekt worden. In een prachtig cultuur-historisch landschap.

Op dit eeuwenoude fundament begint het Boomkwekerijmuseum aan een nieuw hoofdstuk van z'n bestaan. Een Plan van Aanpak dat in fasen moet leiden naar het Boomkwekerijmuseum 2.0.

Waarin fase 1 bestaat uit het **renoveren en verduurzamen van het kantoor van 'Koetsier'**. Ook wordt een begin gemaakt met het opnieuw inrichten van de buitenruimte van het museum. Onderdeel daarvan is aansluiting van de historische tuin op het complex van 'Koetsier'. Fase 1 wordt uitgevoerd in 2024 en 2025.

Fase 2 voorziet in de broodnodige **renovatie en verduurzaming** van de bestaande panden. De centrale entree wordt publieksvriendelijker en er komt meer ruimte voor tijdelijke tentoonstellingen. De ruimte voor de permanente tentoonstelling wordt opnieuw ingericht. Het **interactieve aandeel** wordt vergroot. Ook komt er een **audiovisuele ruimte** voor films en presentaties. In deze fase wordt de historische tuin aangepast. Fase 2 wordt gerealiseerd in 2025 en 2026.

De derde en laatste fase (2026-2028) bestaat onder meer uit het renoveren en verduurzamen van de hal van 'Koetsier'. Ook wordt de buitenruimte verder aangepakt. Met de aanleg van de 'tuin van de toekomst' rond de nieuwe panden wordt letterlijk aangesloten op het themapark Tuinen van Boskoop.

Renoveren en verduurzamen

Toekomstbestendig maken van huisvesting

Een belangrijk onderdeel van het plan van aanpak voor het Boomkwekerijmuseum is **toekomstbestendige huisvesting**. Met enkele urgente en onvermijdelijke ingrepen die geen uitstel dulden: klimaatbeheersing, verduurzaming van de energievoorziening, isolatie en enkele bouwkundige verbeteringen.

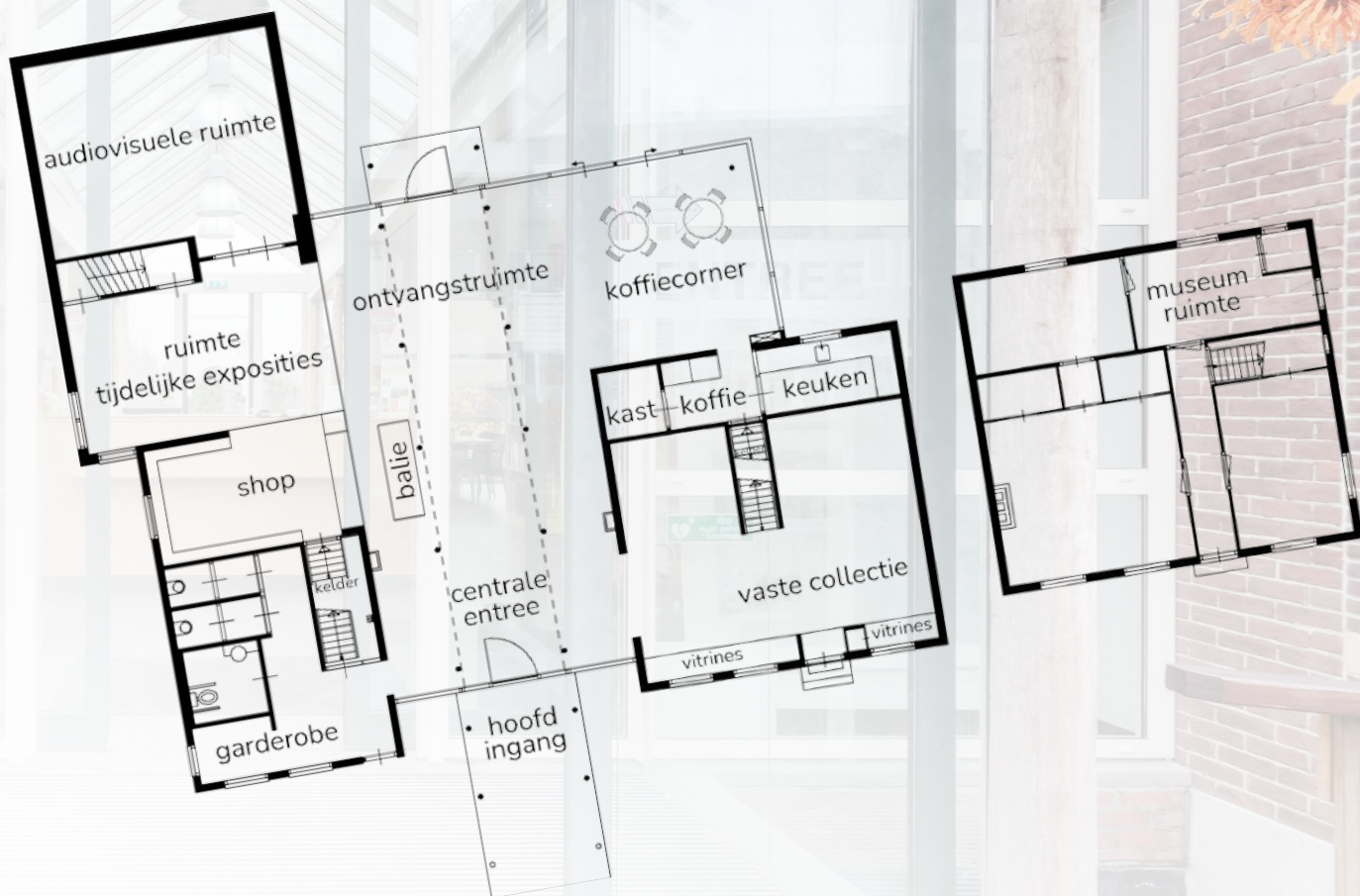
Het museum is nu gehuisvest in drie voormalige woonhuizen aan het Reijerskoop. Tussen twee van die panden is een glazen overkapping gebouwd waarin zich de ontvangstruimte en het horecagedeelte van het museum bevinden. **De klimaatbeheersing is niet op orde** met gevolgen voor bezoekers en vrijwilligers en voor de collectie.

Ook de isolatie van de woningen moeten worden verbeterd. Daar komen enkele **noodzakelijke bouwkundige ingrepen** bij, zoals die voor de bibliotheek, zodat deze opengesteld kan worden voor het publiek.

Het complex van 'Koetsier', waarmee het museum wordt uitgebreid, **biedt kansen maar is op geen enkele manier toekomstbestendig**. Om deze ruimtes duurzaam en geschikt te maken voor exposities, het centraal depot van het museum en de HVB en het geven van workshops is een aanzienlijke investering nodig.

WEEKERIJMUSEUM

Kwekersloods geeft museum de ruimte

Groepen tot 100 personen

Het complex van 'Koetsier' geeft het museum letterlijk de ruimte voor verdere ontwikkeling.

Om de **collectie beter te bewaren en beter toegankelijk** te maken bijvoorbeeld. In de hal kan een nieuw, centraal depot worden ingericht. Daarin kan de gehele collectie van het museum en de Historische Vereniging Boskoop onder de juiste condities worden bewaard. Ook wordt dit met 4500 objecten gevulde depot periodiek opengesteld voor het publiek.

In de hal en het kantoor komen multifunctionele ruimtes voor workshops, educatieve programma's, vergaderingen en presentaties voor grotere groepen. Met '**een vrije uitloop**' naar het terras en buitenleslokaal. De programmering wordt verzorgd door het museum in samenspraak met de partners.

Het nieuwe Boomkwekerijmuseum heeft een stevige **audiovisuele en digitale component**. De beleving begint immers thuis en op school via de website.

De samenwerking binnen Tuinen van Boskoop en met partners moeten het jaarlijks aantal **bezoekers van het museum verdubbelen** van 5.000 naar meer dan 10.000.

Nieuwe doelgroepen en actuele thema's

Van hobby-tuiniers tot jongeren

De samenwerking binnen Tuinen van Boskoop en met andere partners maakt het Boomkwekerijmuseum interessant voor **nieuwe doelgroepen**.

Het museum krijgt de beschikking over de kantoren en de loods van 'Koetsier'. Dit is op het perceel dat grenst aan het museum. In het complex kan niet alleen het depot van het museum en de HVB worden ondergebracht, maar is ook meer ruimte voor de vaste collectie en voor tijdelijke exposities.

De veelzijdigheid van de partners binnen Tuinen van Boskoop biedt de mogelijkheid om **aantrekkelijke arrangementen** aan te bieden aan geheel nieuwe doelgroepen.

Te denken valt aan **tijdelijke exposities voor specifieke groepen**, zoals hobby-tuiniers, kunstliefhebbers of kinderen en jongeren in diverse leeftijdsgroepen. Ook kunnen tentoonstellingen worden samengesteld door bijvoorbeeld een kunstenaar, een fotograaf, de burgemeester, groep 8 van de basisschool of 'nieuwe Boskopers'.

Interessant zijn ook exposities en lezingen (binnen en buiten) over actuele thema's als **verduurzaming, biodiversiteit en klimaatverandering**. Het geeft het Boomkwekerijmuseum tenslotte meer slagkracht in de samenwerking met partners buiten Tuinen van Boskoop, zoals Archeon, Avifauna en Landal Reeuwijkse Plassen.

Gezocht: maatschappelijke investeerders

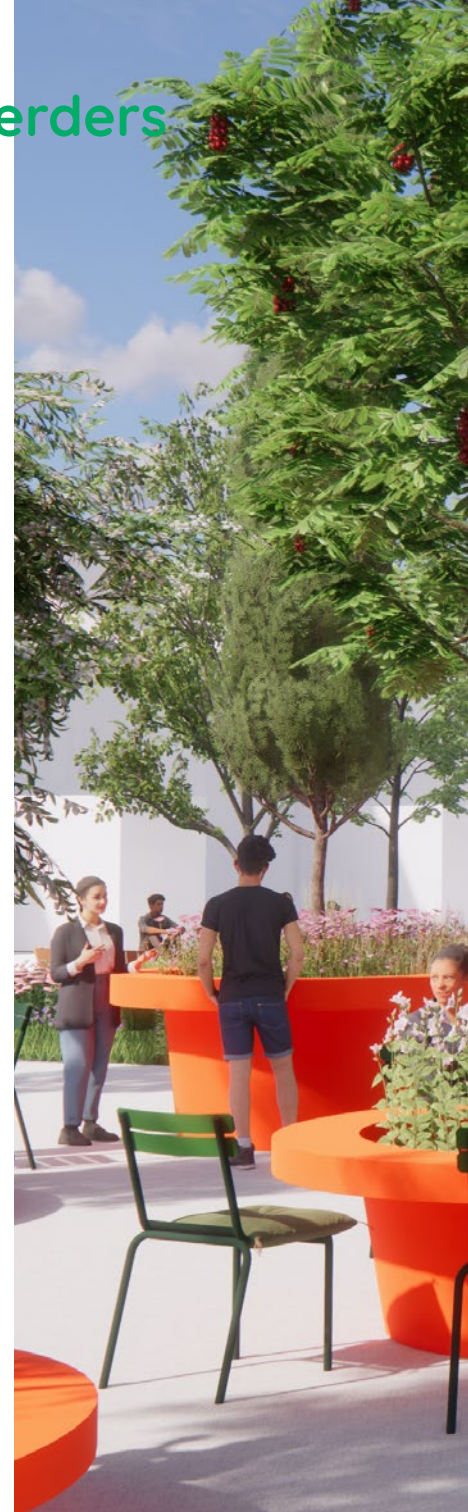
Op naar 10.000 betalende bezoekers

Gezocht: sponsors en investeerders die zich bewust en doelgericht willen verbinden aan ons ambitieuze investeringsprogramma 2024-2028. Een plan dat het verleden verbindt aan de toekomst van het wereldvermaarde kwekersdorp. En van het Boomkwekerijmuseum waar het (immaterieel) erfgoed wordt bewaakt en gekoesterd.

Het Boomkwekerijmuseum heeft deze maatschappelijke investeerders dus ook wat te bieden. Als hoofdsponsor verbinden zij zich met naam en toenaam aan deze ontwikkeling, die ook beschreven staat in de gemeentelijke visie op de toekomst van Boskoop.

Maar **ook kleinere bijdragen** zijn meer dan welkom. Een deel van het financieel fundament wordt gelegd door de reeds bestaande en zeer gewaardeerde 'vriendenkring' van het museum. Gewerkt wordt aan uitbreiding van deze kring. Een deel komt uit de '**kroosfunding**' (crowdfunding) die wordt opgezet. Een manier om een grotere groep een aandeel in de toekomst te geven. Een belangrijke bijdrage is die van de toename van het aantal betalende bezoekers. Dat groeit van 5.000 naar meer dan 10.000.

In totaal is er 1.7 miljoen euro nodig om de ambitieuze plannen uit te voeren. Van dat bedrag wordt 6 ton opgebracht door het museum, sponsoring, eigen reserveringen, de inzet van vrijwilligers en crowdfunding. Resteert een bedrag van 1.1 miljoen euro. Wie claimt **een aandeel in de toekomst** van het Boomkwekerijmuseum en Boskoop?

Investeringsbegroting 2024-2028

Bestaande bebouwing museum:

Verbouw/upgrade bestaande panden:

verbouw/renovatie	50.000
verduurzaming bestaande panden (2 "woningen+" a 75.000)	150.000
vernieuwing inrichting:	
entree, pantry, kantoor	20.000
permanente tentoonstellingsruimten	20.000
audiovisuele ruimte	10.000
actueel programma/vernieuwing educatie	50.000
eigen inzet vrijwilligers	50.000
	<u>350.000</u>

Uitbreiding museum (opstallen 'Koetsier'):

Kantoor:	
verbouw, renovatie	75.000
verduurzaming	50.000
inrichting	25.000
(her)inrichting buitenruimte	25.000
eigen inzet vrijwilligers	75.000
	<u>250.000</u>

Hal:	
verbouw, renovatie	575.000
verduurzaming	350.000
inrichting	50.000
actueel programma/vernieuwing educatie	25.000
(her)inrichting buitenruimte	25.000
eigen inzet vrijwilligers	75.000
	<u>1.100.000</u>
totale investering	1.700.000

Dekking:	
opgave museum: crowdfunding/sponsoring etc.	240.000
reservering museum	100.000
inzet vrijwilligers (10% vd totale investering)	200.000
LEADER subsidie via de Stichting Maatschappelijk Vastgoed	60.000
voorlopige dekking	600.000

op zoek naar: 1.100.000

85 vrijwilligers ‘ademen’ Boskoop

Het levend kapitaal

Wie kan ‘het verhaal van Boskoop’ beter vertellen dan Boskopers? Wie kan het vakmanschap van de boomkweker beter laten zien dan (oud) boomkwekers?

Het Boomkwekerijmuseum **draait volledig op z’n vrijwilligers**. Ongeveer 85 enthousiaste mannen en vrouwen ademen ‘Boskoop’ en leven ‘groen’. Gezamenlijk staken ze in 2022 **meer dan 10.000 uur** in hun hobby. Zij zijn dan ook het menselijk kapitaal van het museum.

De vrijwilligers verzorgen de tuin, beheren de collectie, onderhouden de gebouwen, doen de administratie, richten tijdelijke exposities in en ontvangen bezoekers.

De verdere ontwikkeling van het museum zal het aantal vrijwilligers alleen maar doen stijgen, zo is de verwachting. En hun taken breder maken. Bijvoorbeeld door de inzet van meer digitale en audiovisuele middelen, het geven van workshops over ‘de tuin van de toekomst’ en exposities en rondleidingen speciaal voor kinderen.

En wie weten **beter wat kinderen** graag doen en leuk vinden dan...kinderen. Het Boomkwekerijmuseum gaat dan ook op zoek naar jonge vrijwilligers.

Datum:
oktober 2023

Uitgave van:
Boomkwekerijmuseum Boskoop

Contactadres:
secretaris@boomkwekerijmuseum.nl

Meer informatie over het museum?
www.boomkwekerijmuseum.nl

Opgesteld door Eric Stolwijk en

Peter Verkade
LANDSCHAPSARCHITECT

